

засідання Правління МОБ"у від 21.Лютого 1926.р.

Присутні: т.т. Курбас, Кудрицький, Лазоришак, Дацків, Семко, Сердюк, Макаренко

Порядок дня: 1. Справа переходу в Харків.
2. Перспективи літньої роботи.
3. Поточні справи.

1. Курбас: Як вам відомо, я їздив в Харків, щоби довідатися як нам бути в гастролями, де ми будемо на слідуєчий рік. Тоді сказано було, що через два тижні дадуть відповідь. Тиждень тому назад був у нас Христовий в Києві. Був на "Макерії" і зараз же запропонував мені їхати разом з ним в Харків. Там після приїзду і після розмови з відповідними чинниками заявили мені, що справа вирішена для нас позитивно. На слідуєчий день була ще розмова з Озерським, на котрій ще раз це підтверджено і на котрій конкретніше розглядано справу цього переїзду іменно який це буде театр, хто буде в ньому працювати і які конкретні заходи треба зробити в найближчий час.

В основній справі зводиться до того, що ми переводимося як колектив в Харків, нам присвоюється інша назва - яка невідома - назва яка б не носила суто напрямкового характеру, а характер загально-державний. В склад нашої трупи добірається те що на нашу думку буде потрібно в розумінні заміщення амплуа кращими силами, що є на Україні. Репертуар остається наш /той, що є /, відтак поширення репертуару має йти в тому напрямку, як в Березолі. Установа Березоля остається цілком. Справа у самій назві і в тих конкретних практичних заходах таких, що театр дуже близько буде стояти до Голівполітосвіти, буде мати вплив на організацію театральної справи на Україні взагалі, а через режисуру, постановки і пресу зможе впливати на другі театри українські в бажаному напрямку. Для того, що на другий рік будемо мати репертуар наш 6-7 п"ес, нам не прийдеється робити багато постановок на другий рік. Через переїзд получимо маленьку передилку в розумінні поспішности ставлення нових п"ес. Нові п"еси будемо ставити думліно дбаючи про розвиток наших акторів і про певну показність, зразковість спектаклів. Щоби наша режисурна не пропадала, вона зможе працювати в театрі сатири, який з нашим переходом в Харків українізується і у робітничому червонозаводському театрі, який також буде українізований. Це конкретно накреслені перспективи.

Далі це конкретно перевести передбачається таким робом: в найближчий час я маю і/об"їхати всі українські трупи і підібрати людей, який треба включити в наш театр, театр сатири - червонозаводський театр 2/маю скласти на письмі проект сезону будучого в загальних зарисах. Літо можемо провести як хочемо - можливо, що поїдемо на гастролі, а можливо що після перерви приступимо до підготовки осіннього сезону і відновлення старих п"ес.

Речинець початку сезону неозначений і це приблизно вся ділова ~~кххххх~~хото- рона.

Грунт для цього такий, що держдрама в Харкові втратила зацікавлення у широкого глядача. Заповнює держдраму проїзжа публіка і Харківська. В цьому році немає у них ніякої яскраві постановки, так що Головополітосвіта думає притягнувши нас до Харкова підняти інтерес до театру у глядача. На наше місце в Київ переїде держдрама Харківська.

Що до режисури така умова: що режисером в цьому театрі може бути кожен режисер, що прийме нашу установку і якого п'єса пройде в звичайному у нас порядку через Рептшаб. Мається на увазі використати перш за все нашу режисуру. Вони вважають дуже потрібним притягти режисерів російських, для того, щоби підняти престиж театру, але у спільній розмові ми не знайшли таких режисерів, на яких ми і вони могли б погодитися. Об'їзд труп і театрів передбачається після постановки "Золотопуза".

Що до акторів: Мар'яненко мене інтересує. Гаккебуш - ні. Ужвій мені інтересує. Це дійсний матеріал схожий на Березольський, доволі ідейна людина і обаятельна на сцені. Потрібні драматичний любовник і характерна старуха.

Справа нашої літньої роботи: чи ми самостійні до переходу в Харків. Це все в залежності від плану. Поскільки цей театр буде утворюватися літом, то розуміється, що поступенно ми будемо втрачати нашу самостійність. Театр буде державним. Все це вирішено на підставі якихсь нарад. Чи воно донебудь фіксувалося - не знаю. Приміщення для акторів - інтернат, де тепер Франківці.

Що до назви - її змінити треба. Ми самі думали вже її змінити. По друге вона трошки занадто Березольська, для того що "Березіль" є назва частинного театру вузького напрямкового.

Характер майбутнього театру - показний зразковий театр, до якого фактично ми зміряємо. Що до реорганізації "Березоля" - ніяка реорганізація. Міняється назва, вливаються нові сили, переїздимо в Харків.

Обмін думок.

Л а з о р и ш а к : треба добре пошкробатися раніше, чим вирішити це питання. Я хочу звернути увагу на те, що добре було б, коли б ви були раніше на засіданні Правління обговорили цю справу. Всі питання, що їх висувував Христовий повинно було наперед Правління вирішити. Деякі конкретні запитання можна було поставити перед Христовим і дістати на них конкретну відповідь. Не все балацхки. А знаючи політику Христового - це може бути града Данайців. Балацхки що до реорганізації Березоля - це питання серйозне. Написав тут статтю Мусніцький - це маленька пішва, але він не закриваючи всего, зраджує на-

стрії Політосвіти. Предбачається широка реорганізація Березоля. Ми викресля
 ли це і стаття в новому вигляді пішла в світ. Є підстави думати, що готується
 велика реорганізація Березоля: Так же не зовсім без причини і підстави пише
 Туркельтауб, пише: з Березолем не все гаразд, треба щось з ним зробити і т.д.
 Ці всі балачки і поодинокі слова зраджують настрої в Політосвіті. Там пред-
 бачається серйозна реорганізація. Ми не використовуємо як слід наших робіт-
 ників. Що до збірника: давно пороздавали теми. Чому дві серйозно не при туп-
 лено до роботи. А нас лають. Режисура наша не використовується. З постановка-
 ми справа затягується, в окрема з постановкою Курбаса. Також балачки Туркев
 тауба, що за 2 1/2 роки Курбас нічого не **поставив**. Я думаю, що коли ми серйоз
 но не застановимосся на кому ми опремосся і коли я в цьому не буду запевнени
 то я поставлю категорично питання, щоби Березіль зостався в Києві ще на рік
 і доки Київська Політосвіта не буде знати, що маються такі сили, що Березіль
 в Харкові не розвалиться або його не розвалять там, я старатимусь, щоби Бе-
 резілья не переводили. Кінець кінців Київська Політосвіта може за дальшу су-
 дьбу Березоля покласти відповідальність на Головополітосвіту. Дуже шкода, що
 ці питання не вирішені раніше ніж Правлінні.

"Широкий план використання режисерів на другій роботі". Ми вже так ро-
 били і наші пляни розлізалися і тільки малий % проводили в життя. Василька
 немає, Лопатинський - невідомо чи буде працювати. Коли наших режисерів ки-
 немо ще до того в театр сатири і червонозаводський театр - то хто тоді бу-
 де в нашому театрі тягнути. Ви кажете, що даєте три постановки. Ви можете да-
 ти одну **посвященку**. Харків це не Київ. Коли в Києві можна проскочити з одною
 постановкою 3 місяці - в Харкові цього не можна. Що до нашого репертуару:
 Що можна з нашого репертуару використати. Джіммі не буде користуватися по-
 спіхом, Зайці до певної міри підірвані Васильком і Фрою. Є Жакерія, Колуна
 і Золотопуз.- так що великих перспектив в репертуарному напрямку немає.
 Це низка питань, які треба сьогодні обговорити. і які є великою перешкодою
 для переїзду в Харків. Коже театр розвалювався з переїздом в Харків. Театр
 Шевченка розвалився. Скомпозмітувався і театр Франка. Ми дуже мало підрахо-
 вуємо наші сили і не вміємо творить реальних плянів нашої роботи. Розмах
 широкий і я боюсь, щоби не було того що все буває. Тісно звязана з нашим переїздом
 в Харків наша робота дальніша. Що до Золотопуза.- ви обіцяли що по-
 чнете роботу. Я думаю, що ці поїздки можна було відкласти на тиждень і по мо-
 ему не дуже довіряти Христовому, який дальше виляє хвостом і по тим відомо-
 стям, що у мене маються політика у нього не змінилась, а вона дальше стара.

С е м к о : На мою думку це дуже складне питання. Складне через те, що коли
 придивитися до роботи Березоля, до відвідування його глядачем, то бачимо, що
 в Києві немає глядача для Березоля, немає через те, що і був обмежений репер

туар 2/немає його досить. Коли взяти Харків - можливості в цьому напрямку більші. Там до плетійного контингенту додається ще проїзжа рублика. В цьому відношенні відвідування було б більше. Я почав з матеріального стану. Тепер коли Харків пережив таку стадію розвитку театру від побутового до конструктивізму - то в Києві цього не було і відразу дійшло до таких форм які неї здо-були собі певного контингенту глядача. Із цих причин головним чином Харків намагається перетягти театр, який показав би дальший розвиток мистецтва. Харків брав всякі театри і тепер думає взяти Березіль: Останній рік Київ набірає великого значіння і ваги, як культурний центр. Це визнає вже і Харків і під час пленуму Головнауки вже деякі відповідальні партійні і непартійні товариші висловлювалися так, що Київ - це столиця культури. Коли ми із цієї системи нашої культурної роботи введемо Березіль, то ми позбавимося Києва - культурного центра. І справа стоїть так, що з одного боку Політосвіта намагається перетягти до Харкова Березіль, щоби показати дальший розвиток театру і розраховатися з Юрою, з другого боку Київ захищений в тому, щоби мати культурний осередок, який собою уявляє Березіль. І коли б ми тут перед Київськими установами поставили це питання про переведення Березоля в Харків, то мабуть організації поставили б ся до цього негативно. Доведеться вести переговори з Харковом. Лазоренко висловив таку думку, що це все була робота поспішного характеру. Тут можна було б ширше поставити: коли Харків поставив би питання переїзду - то представники мусили б порозумітися з Київськими організаціями. Для Києва не байдуже це питання і для Київських організацій також. Харків поставив це на словах, але офіційної пропозиції не було. Курбас вів переговори в Харкові, але офіційної пропозиції немає і тепер коли б і така пропозиція була то мабуть треба буде спитатися Київських організацій, як вони до цього поставлять ся. Чи буде вихід з репертуарної кризи - я гадаю, що все таки до деякої міри був би вихід. Харків не бачив постановок Березоля. Але коли була б думка, щоби оставити тут Березіль - тоді треба подбати про репертуар і ужити заходів, щоби репертуарний план був здійснений. Ці постановки, що мали йти в другій половині сезону - не реалізовані. Коли б ми дожили до другого року і мали б так надалше під оглядом репертуару стояти, то Березіль пережив би серйозну кризу. На другий рік прийшло б ся начинати з двох постановок... Я гадаю, що раніше, ніж Правління вирішить це питання, треба порозумітися з певними Київськими організаціями і вислухати їхню думку.

Д а ц к і в : Я хотів би звернути увагу на те, що політика Христового що до Березоля хитроумна і це одно, що заставляє пошковатися, тому що балакають що після приїзду Христового в Одесу він зразу скликав збори Одеського театру і наговорив, що Березіль буде ліквідуватися і т.д. Можливо, що в цьому

і не багата доля правди. Це мені говорив Вучма. Алеж ми прекрасно знаємо Хри-^{5.}стового. Чогось йому страшно назва "Березіль", противна. Чи в цій назві він ба-
чить міць Березоля - я не знаю. Алеж знову стоїть справа за зміною назви.
Що перешкоджає йому ця назва. Вона не музейна. Щось я бачу, що Христовий має
думку, що Березіль треба знищити. Він його рахує витвором групи людей, що мо-
же не зовсім погоджується з ним, він до певної міри може бачить - не знаю
що він бачить. Він весь час незадоволений і він робить вражіння, що він був
би дуже радий бачити його розпавшимся.. Він мені казав, що йому треба знати
чи ми переходимо чи ні, згадував всякі можливості, всякі небезпеки з цим що
ми на провінції сидимо, утечка сил. І я питання так не ставив. Я сам хочу бу-
ти в Харкові. Реорганізація так нічого не зашкодить по його думці. Вони скла-
ли 8 театрів і він може ще 8 театрів скласти. Він не дуже боїться за те, що
Березіль розвалиться. Він далі старався Березіль скасувати. Ще маленька
деталь, що підтверджує це. Балакалося, що в Харкові має творитися самий кра-
щий театр із самих кращих акторів - це мавби бути театр, де був би і Вавиль-
ко і Гаккебуш і Ужвій. Гаккебуш коли виїздила навіть так і сказала, що ми ш-
скоро побачимося. А вона має звязки з Христовим. Вона має свої переписки.
Коли ми втратимо свою самостійність, тоді Христовий буде нами так заправля-
ти, як захоче. і як заправляє другими театрами. Тоді Христовий може перед вла-
дою хвостом вилляти як хоче. Коли б ми запротестували, тоді він може сказати,
що ми інтелігенти, не громадяне і т.д. він може оправдати свою акцію що до
розради Березоля. Саме головне, що ми тратимо самостійність, яку ми маємо тут
Що до всієї справи, що вона спільно робилась. Ми це знаємо. Мені тільки одно
здається, що нами допущена певна нетактовність у воєнному ~~жорстокому~~ розу-
мінні. А саме коли б навіть пляни не здійснилися, то раніше не треба про це
говорити так широко і загально, як ми це балакаємо. Воно має певні підстави
що до матеріального боку, а навіть з морального боку. Чи ми не поспішили з
розголошенням всієї цієї історії. Губком ОУК і другі організації старатимуть
ся нас затримати. Ми за рано все прозвубіли. Ми взагалі грішимо широкою де-
мократією. Потрібна була б якась дипломатія. Не треба було розголошувати цьо-
го.

Л а з о р и ш а к : Добре було б коли б актори висловилися. Який настрій ці-
лого колективу після появлення Курбаса. У мене відомості що дуже паршивий
настрій.

С е р д ю к § Після першої поїздки, коли Вучма говорив, що в Харкові буде
зразковий театр із всіх кращих сил всіх театрів на Україні, а Березіль бу-
де експериментальним театром - це справило вражіння. Багато товаришів по-
чали боятися, що їх викинуть, що Березіль як такий розпадеться, чи його

Купцовъ Габел отъ новъ / апартаментъ
Уголъ - Купцовъ Габелъ въ планъ беръ
Купцовъ Габелъ въ Купцовъ

6

розвалить, крім того ці чутки підтвердились Каргальським. Це говорилося під великим секретом і він підтвердив ту думку, що сказав Вучма. Вони з Березолем крутять. Зовсім справа не так виглядає, як вони говорять. Це у великій мірі вплинуло на товаришів. Але після другої поїздки, після пояснення Курбаса це вляглося. Е за і проти, але інформація гнітучого настрою не справила. Мене цікавить, як буде з запрошенням акторів з других театрів, чи ми мусимо їх взяти, чи це Політосвіта поставить, як умову поповнити ними наш склад. Коли це цілком віді нас заледить - тоді добре, коли ж Політосвіта буде нам їх навязувати - тоді гірше. Це внесе в Березіль дезорганізацію, а це також дуже важне для нас.

Л а з о р и ш а к : з мене не говорить політосвітній патріотизм. Дивлюсь на справу широко, з окрема як політінспектор і як Лазоришак. Мені дороге існування Березоля і я був би за це щоби він переїхав в Харків, але я хочу мати гарантію того, що його не розвалить. Я боюсь, що тут дійсно готується серйозна реорганізація. Чому тут говориться про Ужвій. Я дуже дивуюсь і коли Головополітосвіта це висовує - тоді дійсно справа серйозна. Сьогодні треба обмінятися тільки думками. Треба кожному продумати це питання. Може зажадати через СВК відповідних пояснень від Головополітосвіти, а тільки після того СВК зможе висловитися. **М а к а р е н к о:** Мусніцького я знаю з 21 року. Це склочник. Христовий же на з'їзді Всєробмиса сказав, що це прекрасний робітник, крім того я довідався із розмов з товаришами з Центрального Правління, що Мусніцький це права рука Христового. Це що робить Христовий і Мусніцький - це одно і те саме.

С е р д ю к : Що до Ужвій - що з нею сталося не знаю. Коли ми їздили з Шевченківцями по різних Кобиляках, вона абсолютно не була такою прихильницею. Памятаю після листа Курбаса в Харкові, Ровинський скликав загальні збори для відповіді. - памятаю, що не було якихсь зауважень, які свідчили б про прихильне її відношення до нас.

К у р б а с : Перш за все: чому це так поспішно робиться і чому я дозволив собі вести розмови не порозумівшись з правлінням. Я поїхав в Харків тільки тому, що ми не знали як бути з гастролями. Перший раз я поїхав вяснити справу чи ми будемо в Харкові чи ні. Поскільки громадянство підняло цю справу і поскільки вона у нас і в правлінні і в Березолі являється річю самозрозумілою що ми повинні бути в Харкові, то я туди просто поїхав з запитанням і мені заяснили, що через два тижні ми дістанемо відповідь. З цим я сюди приїхав і поінформував про це колектив. Я зробив добре, тому що хтонебудь вказав би про це. Очевидно що з цим вясненням справи принципового моменту звязаного з нашим переїздом, я ніякого документа не підписав і ніякого з'обовязання на себе не взяв. Після двох тижнів Христовий являється тут. Бачив "Зайці" в Одесі і "Жагерію" тут і нею захопився до тої міри, що моментально схопив мене і запропонував їхати в Харків.

14

Я сказав, що в мене є справи. Але раз зараз треба то я й поїхав, поскільки мені важна була відповідь Головополітосвіти що до дальшої політики театралної. Я одержав відповідь позитивну при чому при з'ясованні справи я поставив справу таким робом, що в ніякий бік у ніякому відношенню Березольська лінія не порушується, у всякому, звичайно, що на цьому справа не кінчиться що запитують ОБС, що звичайно будуть і інші формальности, що і через інші установи в НКО буде справа проходити - я не знаю. Але ми знаємо, що політику театральну диктує фактично той, хто її веде. Веде її Христовий і Озерський і поскільки справа в низшому апараті в'яснена і вирішена як так, поскільки вона погоджена з другими колами громадськими і другими чинниками державними /Шумський за нас стоїть горю/ то очевидно, що деяку долю в здійсненню цього можна приписати. Я не боюся того, що справу розголосять і потім покажеться, що ми лишаємося на місці. Ми ніякої офіційної енуціяції не даємо, поки ми не певні і нічим ми не рискуємо, тим більше, що воно вище наших можливостей в даній ситуації. Все одно справа розголошується. Що звичайно, буде потрібне вирішення офіційне не тільки Правління, а й загальних зборів - це вірно. Але що у нас думка настільки підготовлена до цього всіма останніми роками, настільки у нас тенденція була на Харків, що я не сумніваюся, що ухвала буде такою. Що до Мусніцкого, що нечиста гра Політосвіти, - такі слухи в Одесі і стаття Мусніцкого - це ніяна особа, а породилися такі слухи через те, що в наших перших розмовах під час першої моєї поїздки справа була формулована так, що дійсно, як потім показалося у розмов в Одесі, можна було думати і так і так. /для чоловіка який слухав це, а не говорив про це/. Сказано було там, що театр в Харкові поповнений потрібними силами, буде мати нашу установку і поскільки вони обов'язково напірали на те що обов'язково треба брати других режисерів - вони наших режисерів не знали - то я казав, що добре, я згоден: режисер, що прийме нашу установку може ставити у нашому театрі. Христовий думав, що Кра зможе це зробити. Потім ж вже після його останнього побуту в Києві вони страшно збавили тону. І Христовий і Озерський. Озерський був більш настойчивим у своїх вимогах і зводився до того, щоби ми були новими для Харкова і більш талановитими. Тон Озерського був менш настойчивий як перший раз, але все таки більш настойчивий як Христовий. Коли я другий раз був там, то вже справа піднімалась про режисерів. номінально. Я назвав нашу режисуру: Лопатинський /після кожної постановки в кіно, він дістає 3 місяці на постановку в драмі/ Тягно, Бортник, Кудрицький і Курбас. 5 режисерів. А за виїмком того всякий режисер, котрий нашу установку прийме і буде в нашому пляні роботи - хай ставить. Хібаб ми цього не робили, колиб до нас прийшов який режисер і прийняв нашу уста-

8

новку. Вони пропонували Лапіцкого, Юру, Дикого. Лапіцкого я відкинув, як просто естета, немаючого нічого спільного з революційним театром, хоч вони дуже обстоювали його. Це дасть картину того, що вони супроти нас безсилі і вони не можуть нами крутити як хочуть і вони це відчувають. Потім мова йшла про Юру. Їм важно, щоби Юра був. Я сказав так: коли вам цього так дуже треба, то добре: на афіші ми його поставимо, але постановки йому не дамо. Я підкреслював, що ми не бажимо їхати в Харків з кар"еристичним динамізмом, длного нам треба би було робити уступки, а ми вважаємо, що ми в Харкові потрібні, але ми не напіраємось і коли хочете - то беріть нас такими як ми є. З Юрою знайти вихід дуже трудно. Про постановку Юри не може бути мови.

Що до 2 1/2 років. Лазоришак грішний тим, що він живе останніми вражіннями. Останні вражіння дуже зачіпають його. Це неправда про два з половиною роки. Я ставив Макбета в 24 році. Була моя робота в кіно. Тактично я рік не працював. Справа нормальна до певної міри. І коли хочете, то коли я зараз здепримований і не проявляю такої бурної активності, як проявляв, то це тому, що я відчуваю, що тут в Києві ми востаємо кя в землю. У нас немає свіжого повітря, ми цілком відірвані, ми як якісь анахорети, нами ніхто не цікавиться, диспути, рецензії взагалі відзиви про нашу роботу дуже офіційні, - провінція дотого, що настроє, щоби пити чай і читати книжки. Крім того в мене була певна криза, яку треба було продумати і поставитися на нове розуміння нашої роботи, щоби знати, що я роблю. Лазоришак боїться розмаху, який ми беремо в Харків і аргументує це відсутністю режисури. Мушу сказати таку справу, що я цілком не думаю, що ми обслужимо всі театри тими силами що у нас є. Я думаю, що треба до Харкова тягти все, що до Березоля має певне ідеологічне відношення по лінії режисури і може і має охоту поїхати в Харків. Тут маю ще на увазі Бондарчука і Затворницького. Можна використати і решту наших хлопців, бо щож вони - будуть шлявися без діла. Робота в других театрах - це буде щось для росту. Тісно в одному театрі. І ддятого, щоби не розлітався кулак Березольський, Харків з його можливостями представляє виключну справу. Про Лопатинського - я казав вже.

Коли використати старий репертуар і що до "1905 року" - я думаю що п"есу переробити і зробити її настоящою п"есою. Ми получимо передішку на слідуєчий рік. П"ес треба буде підготувати не більше трьох. Коли допустимо, що я поставлю рдну, Лопатинський другу п"есу, тоді тільки одного ще товариша прийдесться використати. А ррежцтаб можна використати в других театрах і ляборантів також.

Назва. Даремне Дадків думає, що "Березіль" не музейна назва. Це страшно музейна назва. Вона усвячена і привилась нашою роботою, але на ді-

9

лі це контрреволюційна назва. На цьому році революції це не звучить і ми вже не перший рік збираємось змінити назву. Вже в минулому році ми збирались змінити назву. Об'єднання треба реорганізувати. Об'єднання мало свій колектив і студії по периферії. Показалось, що це далше неможливо. Ми не маємо потреби цього робити. Робить це держава. Люде розходяться, переходять в кіно. Тим більше, що дійсно назва театру такого роду можлива при театрі що існує помімо других, десь в стороні, як експериментальний театр, як театр вузького напрямку, театр, що має якусь специфічну рису, підчас коли назва місить бути центральний театр, що мусить насаджувати певну культуру театральну і витворив її. Всі театри перейшли від вузького напрямку. Кожен театр має свій метод, традиції і т.д. у всякому разі занадто обов'язує всіх і певна уяснена громадська установка, так що така вузька назва дійсно зараз в даному разі не годиться. Все одно і тут в Києві треба буде змінити назву.

Наша самостійність. Іменно, товаришу Дацків, я такий радий буду і яд певен, що ви будете ще більш раді, що ми збудемося цієї самостійности. Самостійність, як певна група, течія, заховується тим, що є наша установка і Курбас, що люде, яких притягується - Березольці, характер всього театру - Березіль. Та лінія остається нашою, поскільки я завідуючий художньою частиною, - а матеріальна самостійність - хай вона сказиться. Вони нам обіцяли 100 тисяч субсидії на Харків і я кажу, що коли нам не вистарчить ще 50 тисяч, то вони нам їх дадуть. Казали: "глядіть, щоби постановки не були бідні. Що до побоювань, що Христовий буде нами заправляти: в театрі буде художня рада, в яку входить директор, представник Головополітосвіти, головний режисер і ще другі режисери - коли справа торкається якоїсь постановки. - точно не памятаю/вони читали мені цю інструкцію/. Вони безсилі супроти нас, вони нічого не можуть зробити нам. Ну скажуть вони нам: давайте нам таку п'єсу. Я скажу, що я не можу брати такої п'єси. І що ж вони нам зроблять. Хитрістю заправляти вони можуть. Але тут то й питання: хто з нас хитріший. Повірте, я хитріший, чим Христовий і другі. Я бачу далше. Вони підходять по міщанськи до справи. І коли Христовий міг про це балакати в Одесі і це можна було толкувати двояко, а на ділі воно однозначно - то Христовий дуже дрібний дипломат.

Чи буде Гаккебуш. Вона має таку надію. Але це вже рішене питання. Коли мене питали що до Гаккебуш - я сказав, що не бажаю її, тому що нас роз'єднують спільні переживання. Василько не потрібний. І вони на це вгодні. Не можемо ми їх взяти і ніхто нас не примусить їх взяти. Такої умови не було, що вони нас не переводять, коли ми не зробимо того, що вони хочать.

Театр буде по кількості людей більший ,як наш і у тому кого брати -це виключно наша компетенція. Вони тільки санкціонують.Про Ужвій я не знаю. Як вона заробляє,у всякому разі Лопатинський казав мені дуже хороші рiчи про неї. Це єдина сила в Одесі,яка щонебудь варта для нас. Ужвій ще з осени заявляла Фавстові вступити до "Березіля".І коли Христовий говорив про ячейки "Березіля" - Терещенко обурено сказав,що: я тоді кидаю все і іду в Москву,а Ужвій і ще якась група товаришів сказала,що ми самі перші підемо туди,що "Березіль" єдина установа,що щось уміє,а ми нічого не вміємо. Вона дивиться розумно на акторську справу. Ужвій можливо дуже й дуже нам підійде. Напевно не могу твердити.

Семко говорив про столицю культури -Київ. Це все пишеться. Це культура кабінетна. Запитую: що краще - столиця культури де існує один "Березіль",чи столиця політична де існує 5 театрів. Безумовно,столиця Харків

Тому що і музикантові більш інтересу сидіти в Харкові і художникові краще там сидіти і літератори там сидять. Навіть коли Д.В.У. переїде сюди, літературні сили ,редакції сидять там. Це має колосальне значіння. Звичайно,як поставяться Київські організації не відомо. Театр Юри дуже поганий для грамотного чоловіка,чоловіка котрий має певну естетичну культуру. Але для масового глядача,нашого звичайного глядача,партобивателя котрому й досі "Циганка Аза" подобається краще,як "Березіль" так само й для глядача ,що ходить в російську драму,театр Франка дуже на місці. Це як раз театр,котрий буде грати більше п'ес і буде давати п'еси у виконанні акторів ,які мають менш культури,як російські актори,але по талановитості не уступають російським акторам. Думаю,що коли приглянутися ближче до справи,тоді наші академики будуть дуже раді,що нас немає,що театр Франка зробить те,що робить російська драма.

Лазорішак: Я думаю,,що в Головополітосвіті немає цілком зрозуміння ваги школи "Березіля" і зокрема Курбаса. Поскільки в них немає ясної думки я уявляю собі справу так,що Головополітосвіта починає вами закручувати. На ділі воно буде інакше виглядати. Рухуватися вони будуть,але не настільки,як ми думаємо. Коли-б було розуміння цільности "Березіля" в Політосвіті,то я сам особисто міг би це тільки вітати. "Березілю" потрібно слідкувати за роботою не лише самих робітників,що працюють в Березолі,але й ширші кола громадянства будуть слідкувати за цим,але це тоді,коли громадянство розумітиме "Березіль". Головополітосвіта не буде мати такого розуміння,і не скоро воно ще буде. Ви не погодитесь з пропозицією Головополітосвіти коли вона вам /Березілю/ поставить Головного режисера Гната Юру,або Ладіцького. Це кінець кінців розвал,ліквідація "Березіля". Коли партія

зверне на це увагу, тоді не можна буде робити цих експериментів всяким недорослим вроді Христового і т.д. Я вважаю, що тут доволі небезпечна сторона. Можна різко поставити питання і справа закінчена. Озерський сказав, що він хоче бачити в "Березолі" крадій театр, як театр Юри. Тут питання ще більш складне, що люди не розуміють, не хочуть собі скласти певної думки про до "Березіля". "Режисерам тісно - вони мають перерви." Тут друга причина. Ляпіцький не ставиться прихильно до "Березіля", його навряд чи можна рахувати постановщиком "Березіля".

"Київ - глуха провінція. Я під свіжим вражінням". Думки мої переболіли, продумані, а що я навів 2 1/2 роки - це тільки ілюстрація моїх думок. Треба зробити так: справу ні сьогодні ні завтра ми не зможемо вирішити. Чи не краще було-б вислати папірець Головополітосвіті, щоб вона дала точні відомості про постановку питання і тільки після того в цілому ми зможемо висловлюватися.

Курбас: Про можливість, що будуть насідати, що поставлять Ляпіцького головним режисером. Це можливо так само і в Києві. Правда, там більше правдоподібно. Коли поставлять Ляпіцького і він роботу вестиме так, як треба, то й добре і крім того треба ще мати це на увазі, чи трупа прийме Ляпіцького. Коли прийме - тоді хорошо. Вони з трупою рахуватися мусять. Це не трупа Юри. І наші актори не дадуть зробити з себе гарматного мяса.

Кудрицький: Вірити цій публіці не можна. Я думав, що Київська Політосвіта постарается, щоб нас вирядити, як слід, як батько сина виражає. Застерігатися треба. Безумовно, що перехід Березіля не буде таким, що от побалакали і на тому кінець. Це треба оформити по всім точкам і безумовно, що це залежить од Київської Політосвіти. Але те, що говорив Лазоршак, що краще Березолю остаться в Києві я думаю, що Березіль тут не витримає. Київські умови створили наші умови і ми далше не витримаємо. Ми задихаємось, не можемо совісно працювати. Навіть те, що всі ці наші удачі і невдачі, коли публіка не освіжиться, коли наші актори не гратимуть перед другим глядачем - тоді буде эле. Коли тут буде кіно-фабрика, тоді буде дуже эле. Перехід потрібний. Коли ми хочемо утвердити ту культуру, яку хочемо, - то тільки із центра. Одно що я хотів би сказати, щоб мати на увазі - це моя особиста думка. Діло не в розмаху роботи - який він буде. Він буде такий, який потрібний. Але приклад життя перших злиття I-oi і 4-oi майстерні доказав, що ми дуже багато втратили. Традиції, які були вкладені зникли моментально на 75%. І який він не є, наш колектив, він здоровіший, як всі інші. Може в ньому смішна любов до ^{своєї} ~~тех~~ фірми, до ВСІх газет і т.д. я думаю, коли не подбати про те, щоб там відразу не розпрощуватися, не тільки акторам, а навіть і режисурі, то буде эле,

тому, що більшість наших людей ще не настільки живе новими ідеями, що тільки трошки підпаде під вплив негативний, зраджує сама собі й починає робитися міщанином, піддається під вплив других течій. Це як раз та небезпека при переході, і це як раз слабе місце на яке будуть бити Христовий і другі, які зацікавлені в тому, щоби "Березіль" знівелірувати. Або будуть підсувати хорошу роботу режисурі, або внесуть розклад в акторську среду. Переїхати. треба.

Курбас: Про те, щоби розрізнити наш колектив - просто немає мови. Режисура вся не буде в цьому театрі, а буде в "Березилі". Наш Р.Ш., як керівна сила, негальна чи нелегальна удержавлений чи ні, працювати буде.

У х в а л и л и : Питання переїзду в Харків залишити відкритим до в'яснення всіх можливостей майбутньої роботи в Харкові і умов переїзду. На наступному засіданні заслухати проєкт сезону в загальних зарисках, що має бути представлений Головополітосвіті.

II. Перспективи літньої роботи - відкладено на наступне засідання.

III. Поточні справи: Здача театру 8, 9, 10 березня опері Бутковського.

У х в а л и л и : Дозволити.

Пропозиція т. Дацьова на Шевченківське свято ~~бути~~ 13, 14-го березня влаштувати виставу "Гайдамаки" і концерт "Думки".

У х в а л и л и : Затвердити.

